הלכה · משנה תורה · מפרשים · יצחק ירנן · ספר נשים

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות סוטה

רבי אליקים גאטינייו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות סוטה

רבי אליקים גאטינייו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יצחק-ירנן-על-משנה-תורה-הלכות-סוטה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ג 4
פרק ב 5
הלכה יב 5
פרק ג 6
הלכה כב 6

פרק א

הלכה ג

קינא לה וכו' וא"ל אל תסתרי עם פלוני ופלוני ונסתרה עם ב' כאחד ושהתה כדי טומאה וכו' ה"ז אסורה. ושמעתי מקשים שזה היפך מסוגיית דר"פ ב' נזירים דף נ"ז דאיתא שם קתני ב' נזירים שאמר להם ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם ואמאי כל ספק טומאה ברשות היחיד מהיכא ילפינן מסוטה מה סוטה בועל ונבעלת אף כל ספק טומאה ברה"י כגון דאיכא בי תרי אבל הכא ב' נזירים והוא ע"ג הוו ג' והו"ל ספק טומאה ברשות הרבים עכ"ל הרי דכל דאיכא ג' הוי ספיקו טהור ואף אנו נאמר הכא דאיכא ב' גברי והיא הוי ג' והוי רה"ר ואיך פסק נגד ש"ס דילן ומה גם דבירושלמי הוי מחלוקת וגם דהוא פסק כאוקמתת הש"ס מכח הך קושיא דפ' ב' נזירים בפ"ט דנזירות הט"ז יעו"ש ולק"מ דעל כרחך לא נאמר דכל בי ג' חשיב רה"ר אלא כההיא דב' נזירים דאיכא אחד נותר דלא שייך להב' דהיינו אותו הרואה משא"כ נדון רבינו דב' האנשים כולם קינא להם עם האשה אף בהיותם יחד ושוב נסתרה ב' עמה א"כ ב' בועלים נינהו וכחד חשיבי וזר לא קרב עליהם ודאי דהוי רה"י והיינו מ"ש בש"ס מה סוטה בועל ונבעלת וכו' כלומר ליכא זר מהבועל וא"כ בב' בועלים ליכא זר מהבועל ותרתי כחד חשיבי והכי דייקא לישנא דש"ס אבל הכא ב' נזירים והוא על גביהם הוו ג' הרי דדוקא והוא ע"ג חשיב רה"ר אבל בב' בועלים ליכא ע"ג אדם וק"ל.

וחד מרבנן מארעא דישראל החכם השלם מרדכי סורנאגה הי"ו ששמע דברי אלה ההוא אמר דא"כ לפי דברי אם האומר ראיתי אחד מכם שנטמא הוא ג"כ נטמא נאמר דחשיב רשות היחיד כיון דגם הוא הוי טמא והוו כהב' בועלים דב' כחד חשיבי כיון דשייכי ב' ולכן צריך אני לבאר יותר ואין ה"נ דאפילו אם נטמא האומר ראיתי אחד מכם שנטמא חשיב רשות הרבים דמ"ל אם הוא טמא או טהור סוף סוף הוו גופים ג' וכל דאיכא ג' הוי רה"ר דלמדינן מסוטה דדוקא ב' בועל ונבעלת ואף דאיכא ב' בועלים בועל מיקרי כיון דב' עושים דבר אחד עם האשה ולב' קינא כאחד ולב' נסתרה לא חשיב גוף מוחלק אבל בטומאה לאו משום דאיכא אחר ג"כ טמא חשיבי הטמאים כאחד.

והחכם השלם הנזכר תירץ וכן חכם בני הי"ו דלא קשיא ההיא דב' נזירים לרבינו דמה דילפינן מסוטה לבעלמא הוי הכי כי היכי דבסוטה ליכא אלא ב' בועל ונבעלת וא"א לבעילה ב' בבת אחת אף כל דאיכא ב' מכלל דג' יוצא מכלל זה והוי רה"ר וא"כ אף בב' בועלים כיון דכל אחד בועל לחודיה הוי רה"י.

פרק ב

הלכה יב

עיין בספרי אגורה באהלך דף מ"ח ע"ב ודנ"א.

מפי השמועה למדו כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל. עיין להרב ברכי יוסף חאה"ע סימן י' נסתפק באשה שנתגרשה בגט כשר מן התורה ופסול דרבנן וזינתה אי מותרת לבעלה לכתחילה או לא מי אמרינן דקרינן ונטמאה מדרבנן כיון דהגט פסול דרבנן או דלמא כיון דהגט כשר מן התורה אף דזינתה מותרת לבעלה ובסוף דבריו אייתי בידיה להתרה מדברי הרשב"א בחידושים דף ט"ו גבי מ"ש שם כאשר אבדתי אבדתי כשם שאבדתי מבית אבא כך אבדתי ממך שהקשו התוס' ז"ל שהו"ל לגרשה וכו' ועיי"ש מה שתירצו והקשה הרשב"א בחידושיו שיכתוב לה בכתב ידו דכשר מדאורייתא וטוב היה לעשות כן דהא אסתר ברצונה נבעלה ותהרג ואל תעבור ואילו מגרשה בכתב ידו אינה עוברת על איסור עריות ואינה נאסרת למרדכי וכו' עכ"ל הרי דמגורשת דאורייתא שזינתה יכול בעלה להחזירה אלו דבריו נר"ו.

ואצלי יש לידון בהאי ראיה די"ל דכונת הרשב"א בדבריו אלו לומר דאף דחכמים אסרו לכתוב גט בכתב יד הבעל משום דלמא אתי לאכשורי בכתב סופר וכמ"ש רש"י פרק המגרש דף פ"ו ע"א מ"מ בכה"ג לא גזרו חדא דלא שכיח ומילתא דלא שכיח לא גזרו רבנן ועוד דהוי חומרא דאתי לידי קולא שתהא אשת איש מזנה לרצונה ותהא נאסרת למרדכי וז"ש הרשב"א יכתוב בכתב ידו שכשר מדאורייתא וטוב היה לו לעשות כן כלומר לכתחילה דאילו עושה כן אינה עוברת על איסור עריות החמור ולא היתה נאסרת כלומר אדרבא איכא תקלה גדולה ובמקום תקלה לא גזרו דהם אמרו והם אמרו משא"כ בנידון דידיה דרוצה להנשא לכתחילה ולא ניחוש לפיסול דרבנן בזו אין לנו להקל בפיסול דרבנן כדי לסייע ידי עוברי עבירה דלא שייך כאן לומר הם אמרו והם אמרו אדרבא על כזה ועל כיוצא בזה נאמר חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה וכן נראה מדברי רבינו דעשו חיזוק לדבריהם בפיסולי דרבנן ממ"ש פ"י דגרושין ה"ג וכן אם גירש אשתו בגט פסול וכו' ה"ז מותרת לבעלה וא"צ לברך ז' ברכות וכו' וכתב הרב המגיד כיון שאינה פנויה גמורה וכו' יעו"ש וכתב הלח"מ דאף אם רוצה אינו יכול לברך הרי דאף דכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה אפ"ה התירוה להך שנתגרשה מדאורייתא שתהא מתקדשת לבד בלי ז' ברכות והקלו בז' ברכות ואף שהיא כנדה משום דהם אמרו דהגט פסול וכיון שכ"כ החזיקו בפיסולם איך נקל בנידון דידיה ותנשא לכתחילה ולא תחשב פיסולם פיסול. וא"כ מה שהביא ברא"ש אמי"ר לפשוט דיכולה להנשא לבעלה מדברי

רבינו פרק י"א דגירושין דין ו' ושגם הראב"ד והרא"ש סברי הכי יעו"ש במה שהאריך היינו לשאם נשאת לא תצא וליכא למילף מינה שתנשא לכתחילה.

גם מה שהביא משומרת יבם דזינתה מותרת לבעלה וסיים בלשונו הכי והרי יבמה דאם נשאת לזר אפי' בשוגג תצא ואפ"ה אם זינתה מותרת ליבמה לכתחילה וכ"ש בפיסולי דרבנן אינו ענין לענייננו דהתם הא אמרו בש"ס טעמא דמותרת משום הלאו דלא תהיה אשת המת החוצה משא"כ בנידון דידיה מי המכריחנו שתנשא לבעלה.

גם מה שהביא מדברי הב"י סי' קכ"ז וכן שאר אחרונים שהביאו דבריו דבגט בלא זמן אם נשאת לא תצא אינו לנידון דידיה דהכא אנן קיימין להתירה לכתחילה ומה ענין זה לזה גם מה שהביא מדברי מהר"י באסן שהביא מהר"י כולי בהגהת משל"מ סוף פי"א דאישות שנראה מדבריו דאשת חרש שזינתה מותרת לבעלה שקידושין שלו דרבנן אינו דומה לנידון דידן כלל דהתם שורש הנישואין הוו דרבנן א"כ ליכא קרא דונטמאה ונטמאה אחד לבעל ואחד לבועל משא"כ נידון דידיה דהוי נשואי פקח והוו קדושין דאורייתא וכיון דחכמים פסלו את הגט ואמרו דלאו גט נינהו נשארו הקדושין והנשואין כדקאי בקדושין גמורים ושייך עלה קרא דונטמאה ונטמאה אחד לבעל ואחד לבועל דחכמים החזיקו דבריהם כשל תורה כדאוכיחנא אנן בדידן תחילת מאמר באופן דבנדון דידיה נראה לאוסרה לכאורה וליכא הוכחה מכל מה שהביא.

פרק ג

הלכה כב

סוטה ששתה וכו'. ועיין למרן החבי"ב ז"ל בנימוקיו על רבינו בשיירי [כנה"ג] לאו"ח ולענ"ד רבינו פסק כמ"ד אם היתה יולדת בצער יולדת בריוח נקבות יולדת זכרים וכו' יהיה רבי עקיבא או רבי ישמעאל דאמר הכי משום דהקשה בכח למ"ד אם היתה עקרה נפקדת אם כן ילכו כל העקרות ויסתתרו וכו' וכמו שכתב ג"כ בפירוש לעיל פ"ב ה"י שלא נאמר בתורה ונזרעה זרע אלא בראויה לילד שאם היתה יולדת בצער תלד בריוח נקבות תלד זכרים יעו"ש וא"כ ברור הוא כדכתיבנא וא"כ מ"ש בספר ותלד זכר תבת זכר הוא יתר וצריך למוחקו וכמ"ש החבי"ב ומ"ש רבינו מתחזקת וכו' עד יסור הוא כמ"ש גם החבי"ב ז"ל משום גדולה מדה טובה ממדת פורענות ושוב כתב ותתעבר ותלד ומרווחת בלידה זאת שאם דרכה לילד בצער תלד בריוח נקבות זכרים ואף שהקשו התוס' בסוטה דמה כחה של קושיא זאת שפיר מתרץ לה החבי"ב שם מה כחה של קושיא זאת.

והנה בדברי רבינו לעיל פ"ב ה"י שהבאנו כתבו עליו הר"א פי' לא הקפידה תורה שתהא

האשה הזאת ראויה לילד וכתב עליו מרן פשוט הוא שזהו פי' רבי עקיבא ורבי ישמעאל עכ"ל כונתו פשוטה לומר דמ"ש רבינו שלא נאמר בתורה וכו' רצונו לומר דאף שהיא אילונית משקה אותה שאין פירוש הכתוב ונזרע זרע כמו שפי' רבי שמעון בן אלעזר שפי' מי שדרכה להזריע וא"כ יצאה אילונית אלא פי' הכתוב הוא בראויה לילד וכו' דקים ליה לפסוק כוותיה דמ"ד הכי אם יולדת בצער יולדת בריוח וכו' ואה"נ דגם למ"ד שאם היתה עקרה נפקדת אילונית שותה אלא דנקט רבינו מה שהוא הלכה וז"ש מרן דאה"נ דבין לר"ע בין לר"י לכולהו אילונית שותה ולא שכונת רבינו לומר דדוקא למ"ד אם היתה יולדת בצער יולדת בריוח הוא דשותה ולאפוקי מהמשל"מ שהצריך צ"ע יעו"ש.